

Yliopistojen aikuiskoulutusverkoston kannanotto hallitusohjelmaan

Yliopistojen aikuiskoulutusverkosto UCEF esittää hallitusohjelmaan kahta koulutuspoliittisessa keskustelussa esille nousutta asiaa:

1. Yliopistojen aikuiskoulutusverkosto pitää tärkeänä, että tulevilla hallituskaudella saatettaisiin Ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen (AKKU) johtoryhmän käynnistämä kehitys valmiiksi. Tavoitteena on luoda yliopistollinen tutkintojen jälkeinen laajojen osaamiskokonaisuuksien järjestelmä. Sen tehtävänä on palvella yliopistokoulutuksen saaneiden työuranaikaisen osaamisen tehokasta uudistamista. Tämän järjestelmän rinnalla jatkokehittäisiin korkeakoulutettujen oppisopimustyyppistä koulutusmallia yhtenä erityispätevyyteen tähtäävänä reittinä.

AKKU-johtoryhmän toimenpide-ehdotukset sisälsivät selkeät linjaukset korkeakoulutettujen erityispätevyysien järjestelmän ja korkeakoulutettujen oppisopimustyyppisten koulutusten luomiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on edistänyt linjausten toteuttamista alakohtaisin ja tutkimusperusteisin kehittämishankkein. Kokeiluna on käynnistetty ja toteutettu lukuisia työelämälähtöisiä oppisopimustyyppisiä koulutuksia.

Tutkintojen ulkopuoliset osaamiskokonaisuudet liittyvät myös kansallisen viitekehyksen lainsäädännön seuraavaan vaiheeseen ja meneillään olevaan aiemmin opitun tunnustamisen ja tunnustamisen (AHOT) kehitystyöhön sekä koulutusohjelmien ja opetussuunnitelmien uudistamiseen osaamisperusteisiksi.

Yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehitys on muuttunut korkeatasoiseen, uudistuvaan osaamiseen perustuvaksi. Laajojen tutkinnon jälkeisten osaamiskokonaisuuksien luominen antaisi korkeasti koulutetuille mahdollisuuden kehittää osaamistaan työelämän muutosten edellyttämällä tavalla. Korkeasti koulutettujen tutkimukseen perustuva, työelämän kehittämisen ja innovaatiotoiminnan vaatimuksiin vastaava oman osaamisen kehittäminen on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää.

2. EU:n rakennerahastojen rahoitus on määrällisesti merkittävää. Sen ohjaaminen nykyistä tehokkaammin vastaamaan suomalaisen yhteiskunnan kehittämisen tarpeita tulee kuulua seuraavan hallituksen agendaan. Yliopistojen aikuiskoulutusverkosto esittää, että tulevaan hallitusohjelmaan sisällytetään EU-rahoitteisen hanketoiminnan rahoitus- ja seurantamallin systemaattinen uudelleenarviointi, jonka tavoitteena on korjata olemassaolevan hankeohjauksen epäkohdat. Tähän sisältyy sekä viranomaisohjauksen että tarkastuksen tasapuolisuuden ja ennakoitavuuden periaatteiden toteuttaminen sekä sektorihallinnossa että alueellisesti.

Polttavaksi ongelmaksi on kuluneella EU:n rakennerahastojen ohjelmakaudella noussut hankehallinnon rahoitusmallin kompleksisuus sekä hankehallinnointi. Hallintotapa pakottaa oppilaitoksia erillistämään hankkeita siten, että hankkeiden reunaehdot vaikeuttavat kehittämistoiminnan toteuttamista. Tämä rapauttaa hankkeiden merkitystä todellisen kehittämistoiminnan välineinä.

Erityisesti hankkeiden talouden seuranta, raportointi ja tarkastus on muuttunut yliopistojen kannalta liian hankalaksi ja työlääksi. Nämä toiminnot lohkaisevat suhteettoman suuren osan hankeressursseista. Tilanteeseen on olennaisesti vaikuttanut rakennerahastojen rahoituksen hajautunut koordinointi ja valvonta, jossa vastuu hajoaa sekä alueellisesti että valtakunnallisesti eri toimijoiden välille. Lisäksi hankkeiden talouden järjestäminen on hankaloitunut sallittujen kustannusten ennakoitavuuden vähentyessä. Hyväksyttävien kustannusten ennakoitavuus on koulutusta tuottavien organisaatioiden näkökulmasta ensijaisen tärkeätä, koska niiden tiukoissa kustannusrakenteissa ei ole marginaaleja riski-investointeihin.

Jotta yliopistot voisivat täysipainoisemmin osallistua EU-rahoitteisiin hankkeisiin, tulisi hankehallintoa selkeyttää. Tämä edellyttää viranomaisohjauksen ja tarkastustoiminnan koordinoimista, hanketoiminnan ennakoitavuuden parantamista sekä tarkastustoiminnan saattamista ennakoitavuuden suhteen tasapuoliseksi ja toiminnan kannalta joustavaksi. Yliopistojen kokonaiskustannusmallin mukaisen budjetoinnin huomioon ottaminen hankkeiden resurssoinnissa ja raportoinnissa on välttämätöntä, jos halutaan yliopistojen edelleen osallistuvan EU-rahoitteisten hankkeiden toteuttamiseen.

Helsingissä 12.4.2011

Yliopistojen aikuiskoulutusverkosto UCEF

Kauko Hämäläinen, puheenjohtaja

Kirsi-Marja Varjokorpi, pääsihteeri